

Τραπεζικά Θέματα

από τη δραστηριότητα της ΕΕΤ

Επιμέλεια:
Χριστίνα Λιβαδά
Βασίλης Παναγιωτίδης
Κωνσταντίνος Τασάκος
Άλκης Αγγελικόπουλος

Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

Θέματα προστασίας καταναλωτή

Συστήματα πληρωμών

Ασφάλεια συναλλαγών

A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

Η εποπτική μεταχείριση των επιπτώσεων της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Το νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων θα τεθεί σε ισχύ από 1.1.2007. Παράλληλα, από 1.1.2005 ξεκίνησε η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ). Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχει άμεση επίπτωση στη λογιστική καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Δεδομένου δε ότι ο υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών για τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς βασίζεται σε λογιστικά μεγέθη, σημαντική αναμένεται ότι θα είναι η επίπτωση της εφαρμογής τους και στο πλαίσιο εκπλήρωσης των κεφαλαιακών τους υποχρεώσεων, κυρίως όσον αφορά τη μεταβλητότητα του ύψους των ιδίων κεφαλαίων. Η μεταβλητότητα όμως αυτή δεν θα αντανakλά κατ' ανάγκη περαιτέρω έκθεση στον κίνδυνο. Για το λόγο αυτό κρίθηκε αναγκαία η διαμόρφωση ενός πλαισίου προσαρμογής των επιπτώσεων της εφαρμογής των ΔΛΠ στο πλαίσιο εκπλήρωσης κεφαλαιακών υποχρεώσεων για λόγους προληπτικής εποπτείας (prudential filters).

Η Επιτροπή της Βασιλείας έχει δημοσιεύσει τρία δελτία τύπου, στα οποία καταγράφει τις απόψεις της επί του θέματος με γνώμονα το μετριασμό – αν όχι την αποφυγή – των όποιων αρνητικών συνεπειών. Οι προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας, όπως καταγράφονται σε αυτά τα δελτία τύπου έχουν γίνει αποδεκτές από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Τραπεζικών Εποπτικών Αρχών, η οποία και δημοσίευσε κείμενο αναφορικά με *«Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Εποπτικές Προσαρμογές των Ιδίων Κεφαλαίων»*. Λόγω δε του επείγοντος χαρακτήρα του θέματος, δεδομένης της έναρξης εφαρμογής των ΔΛΠ από 1.1.2005, η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Τραπεζικών Εποπτικών Αρχών αποφάσισε να πραγματοποιηθεί σχετικά διαβούλευση από τις εθνικές εποπτικές αρχές.

Σε συνέχεια της απόφασης της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Τραπεζικών Εποπτικών Αρχών, η Τράπεζα της Ελλάδος εξέδωσε τον Ιανουάριο του 2005 έγγραφο διαβούλευσης, με τίτλο: *«Εποπτική αντιμετώπιση ορισμένων επιπτώσεων της εφαρμογής των ΔΛΠ από τα Πιστωτικά Ιδρύματα»*. Επισημαίνεται ότι η Τράπεζα της Ελλάδος είχε ήδη συμπεριλάβει στο σχέδιο Πράξης για την κωδικοποίηση της ΠΔ/ΤΕ 1313/1998 τροποποιημένους, σύμφωνα με τα ΔΛΠ, πίνακες των υποβαλλομένων στοιχείων, βάσει των οποίων υπολογίζονται τα ίδια κεφάλαια και η κεφαλαιακή επάρκεια.

Η ΕΕΤ προχώρησε στην επεξεργασία του κειμένου διαβούλευσης και διαμόρφωσε κείμενο με τις παρατηρήσεις και τις θέσεις της ΕΕΤ, ενώ ζήτησε διευκρινίσεις για τη διατήρηση της εποπτικής διάκρισης των χρηματοοικονομικών μέσων σε μέσα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και μέσα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, για την εποπτική αντιμετώπιση μετοχικών τίτλων και τίτλων σταθερής απόδοσης, καθώς και για ορισμένα θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του ΔΛΠ 19.

Στο έγγραφο διαβούλευσης, η Τράπεζα της Ελλάδος εξειδικεύει περαιτέρω τις προσαρμογές ορισμένων λογιστικών στοιχείων που προκύπτουν από την εφαρμογή των ΔΛΠ στα εξής θέματα:

- Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39, Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση (υπό α),
- Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων και προβλέψεις εποπτικής και λογιστικής φύσης (υπό β),
- Χρήση της ευχέρειας αποτίμησης στην εύλογη αξία του συνόλου των χρηματοοικονομικών μέσων (υπό γ),
- Αποτίμηση της αξίας των παγίων στην εύλογη αξία τους (υπό δ),
- Κατάταξη στοιχείων του παθητικού στις κατηγορίες ιδίων κεφαλαίων ή υποχρεώσεων (υπό ε),
- Εύρος ενοποίησης για εποπτικούς και λογιστικούς σκοπούς (υπό στ), και
- Χρηματοδότηση των ασφαλιστικών ταμείων (υπό ζ).

(α) Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39, Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση

Κατά πρώτον, υπογραμμίζεται η αποσύνδεση της διάκρισης, για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας, σε στοιχεία του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου από την κατηγορία χαρτοφυλακίου, στην οποία τα εν λόγω στοιχεία εντάσσονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

Δεύτερον, η εποπτική αντιμετώπιση των επιπτώσεων της αποτίμησης στην εύλογη αξία των στοιχείων αυτών θα είναι η εξής:

- Αναφορικά με τα δάνεια, τα οποία κατά κανόνα θα περιλαμβάνονται για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, δεν θα συνυπολογίζονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια τα αποθεματικά αποτίμησης των δανείων στην εύλογη αξία. Τα δάνεια θα αποτιμώνται στις υποβαλλόμενες στην Τράπεζα της Ελλάδος οικονομικές καταστάσεις στο αποσβεσμένο κόστος (amortised cost).
- Σε ό,τι αφορά τις μετοχές, τυχόν καθαρές ζημίες από την αποτίμησή τους στην εύλογη αξία θα αφαιρούνται από τα βασικά ίδια κεφάλαια, ενώ τα προ φόρων μη πραγματοποιηθέντα καθαρά κέρδη θα περιλαμβάνονται σε ποσοστό 45% στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια.
- Αναφορικά με τους τίτλους σταθερής απόδοσης παρέχονται δύο εναλλακτικές επιλογές, και συγκεκριμένα η μεταχείρισή τους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα είτε για τα δάνεια είτε για τις μετοχές. Η Τράπεζα της Ελλάδος προσανατολίζεται στην, υπό κάποιες προϋποθέσεις, υιοθέτηση της μεταχείρισής τους ως δανείων, επιλογή με την οποία συμφωνεί και η ΕΕΤ.

(β) Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων και προβλέψεις εποπτικής και λογιστικής φύσης

Σύμφωνα με το έγγραφο διαβούλευσης, εφόσον οι εποπτικές προβλέψεις βάσει της ΠΔ/ΤΕ 2442/1999 είναι υψηλότερες από τις ζημίες που θα εκτιμηθούν βάσει του ΔΛΠ 39, η διαφορά θα εξακολουθήσει να αφαιρείται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια κατά τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας μέχρι να τεθεί σε ισχύ το νέο πλαίσιο υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας.

Επισημαίνεται επίσης ότι οι τράπεζες που θα υιοθετήσουν την τυποποιημένη μέθοδο στο νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2442/99, όπως ισχύει, ενώ οι τράπεζες που θα εφαρμόσουν τη Μέθοδο Εσωτερικής Διαβάθμισης θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα προβλεπόμενα για τη διακριτή αντιμετώπιση των αναμενόμενων και μη αναμενόμενων ζημιών.

(γ) Χρήση της ευχέρειας αποτίμησης στην εύλογη αξία του συνόλου των χρηματοοικονομικών μέσων (fair value option)

Τα πιστωτικά ιδρύματα που θα κάνουν χρήση της ευχέρειας αποτίμησης του συνόλου των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τους στην εύλογη αξία, θα υποχρεούνται να παρέχουν λεπτομερή πληροφόρηση στην Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με την επίπτωση της επιλογής αυτής στα αποτελέσματα χρήσης και στην καθαρή θέση της τράπεζας.

(δ) Αποτίμηση της αξίας των παγίων στην εύλογη αξία τους

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 16 και 40, οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να αποτιμούν στην εύλογη αξία τους τα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια και τα πάγια προς εκμετάλλευση αντίστοιχα. Σε αυτή την περίπτωση, οι εξ αποτιμήσεως ζημίες θα αφαιρούνται από τα βασικά κεφάλαια, ενώ τα εξ αποτιμήσεως (προ φόρων) κέρδη θα αναγνωρίζονται σε ποσοστό 45% στα συμπληρωματικά κεφάλαια.

(ε) Κατάταξη στοιχείων του παθητικού στις κατηγορίες ιδίων κεφαλαίων ή υποχρεώσεων

Η διάκριση των χρηματοοικονομικών μέσων σε υποχρεώσεις και σε στοιχεία της καθαρής θέσης βάσει του ΔΛΠ 32 δεν θα επηρεάσει τον ορισμό των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων.

(στ) Εύρος ενοποίησης για εποπτικούς και λογιστικούς σκοπούς

Αναφορικά με το ΔΛΠ 27, διευκρινίζεται ρητά ότι η άσκηση εποπτείας σε ενοποιημένη βάση θα συνεχίσει να περιλαμβάνει αποκλειστικά επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η εποπτική μεταχείριση των προγραμμάτων τιτλοποίησης και ως προς το ζήτημα της ενοποίησης της εταιρείας ειδικού σκοπού θα βασίζεται σε εποπτικά κριτήρια και όχι στα κριτήρια των ΔΛΠ.

(ζ) Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων

Επί του θέματος των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων, η Τράπεζα της Ελλάδος προσανατολίζεται στην αφαίρεση από τα βασικά ίδια κεφάλαια του ποσού της καθαρής υποχρέωσης χρηματοδότησης των ασφαλιστικών ταμείων των πιστωτικών ιδρυμάτων. Επί του θέματος και λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις στην κεφαλαιακή βάση των τραπεζών που θα έχει η υιοθέτηση της προκρινόμενης από την Τράπεζα της Ελλάδος λύσης, η ΕΕΤ τοποθετήθηκε υπέρ της υιοθέτησης της δεύτερης λύσης, δηλαδή της αφαίρεσης των εν λόγω ποσών από το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων.

Στο έγγραφο διαβούλευσης επισημαίνεται ότι ο νέος τρόπος υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας θα ισχύσει από την πρώτη δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ και για το μεταβατικό διάστημα μέχρι την υιοθέτηση σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας, ενώ διευκρινίζεται ότι, για το χρονικό διάστημα που ενδεχομένως ισχύσει η δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το ισχύον Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο, δεν θα πρέπει να υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στα υποβαλλόμενα στοιχεία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Βασικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΜΕΔ)

Η Τράπεζα της Ελλάδος σε συνέχεια του εγγράφου διαβούλευσης του Οκτωβρίου 2004 αναφορικά με τις βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η εποπτική αναγνώριση της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων, προχώρησε τον Ιανουάριο του 2005 στην έκδοση νέου κειμένου διαβούλευσης αναφορικά με τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά, τη δομή, την ποσοτικοποίηση των παραμέτρων κινδύνου και την επικύρωση των υποδειγμάτων (validation) των συστημάτων εσωτερικών διαβαθμίσεων.

Η ΕΕΤ υπέβαλε στην Τράπεζα της Ελλάδος κείμενο παρατηρήσεων επί του εγγράφου διαβούλευσης, τα κύρια σημεία του οποίου αφορούν τα εξής:

- συστήματα 'point-in-time' και 'through-the-cycle' (υπό α),
- μεθοδολογία ανάπτυξης υποδειγμάτων για τα συστήματα διαβάθμισης (υπό β),
- δομή συστημάτων διαβάθμισης (υπό γ),
- εκτίμηση της ζημίας ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος (LGD) (υπό δ),
- ζητήματα προσαρμογής (calibration) (υπό ε).

(α) Συστήματα “point-in-time” και “through-the-cycle”

Σύμφωνα με το έγγραφο διαβούλευσης, η Τράπεζα της Ελλάδος αποδέχεται τα συστήματα με τα οποία η διαβάθμιση των πιστούχων μπορεί να γίνεται με βάση την υπάρχουσα κατάσταση τη στιγμή της ταξινόμησης (συστήματα “point-in-time”), αλλά προτρέπει τις τράπεζες να ενσωματώνουν στις εκτιμήσεις τους τα αποτελέσματα του οικονομικού κύκλου (συστήματα “through-the-cycle”).

Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι λόγω των μακροοικονομικών συνθηκών της ελληνικής οικονομίας, τα τελευταία χρόνια τα δεδομένα του πιστωτικού κινδύνου δεν καλύπτουν έναν πλήρη οικονομικό κύκλο, η ΕΕΤ ζήτησε πρόσθετες διευκρινίσεις από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με τις μεθοδολογίες ενσωμάτωσης των επιπτώσεων του οικονομικού κύκλου στις PIT διαβαθμίσεις.

(β) Μεθοδολογία ανάπτυξης υποδειγμάτων για τα συστήματα διαβάθμισης

Στο έγγραφο διαβούλευσης, η Τράπεζα της Ελλάδος αποδίδει έμφαση στην ύπαρξη ικανοποιητικού αριθμού περιπτώσεων αθετήσεων, θεωρώντας ως τέτοιο ποσοστό αθετήσεων εκείνο της τάξης του 25% του δείγματος. Η ΕΕΤ επισημαίνει στο κείμενο παρατηρήσεων που υπέβαλε, ότι η απουσία ιστορικών στοιχείων καθιστά επιτακτική την υιοθέτηση κάποιας ευελιξίας είτε αναφορικά με το ποσοστό αθετήσεων είτε με τη χρονική περίοδο άντλησης των στοιχείων.

(γ) Δομή συστημάτων διαβάθμισης

Επί του θέματος της δομής των συστημάτων διαβάθμισης και όσον αφορά τον αριθμό των αναγκαίων διαβαθμίσεων, η Τράπεζα της Ελλάδος υπογραμμίζει την ανάγκη το σύστημα διαβάθμισης να περιλαμβάνει τουλάχιστον 10 βαθμίδες, ώστε να αποφεύγονται οι υπερβολικές συγκεντρώσεις αντισυμβαλλομένων σε μία βαθμίδα (ως σημαντική συγκέντρωση θεωρείται η υπερβαίνουσα το 25%).

Επιπλέον, για τα συστήματα διαβάθμισης που αφορούν το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, επισημαίνεται ότι πρέπει να είναι δισδιάστατα. Αναφορικά με την πρώτη διάσταση (δηλαδή την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) του αντισυμβαλλομένου) ορίζεται ότι διαφορετικά ανοίγματα έναντι του ίδιου αντισυμβαλλομένου πρέπει να ταξινομούνται στην ίδια βαθμίδα ανεξάρτητα από το είδος της συναλλαγής διαβαθμίσεων, με την εξαίρεση των ανοιγμάτων που είναι εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα, και τα εγγυημένα ή καλυμμένα με πιστωτικά παράγωγα ανοίγματα.

(δ) Εκτίμηση της ζημιάς ως ποσοστού του χρηματοδοτικού ανοίγματος (LGD)

Στο έγγραφο διαβούλευσης αναφορικά με τη μεθοδολογία της συνολικής ενδεχόμενης ζημιάς, η Τράπεζα της Ελλάδος επισημαίνει ότι, καθώς στη διαδικασία εκτίμησης του ποσοστού ανάκτησης απαιτήσεων υπεισέρχεται και η χρονική διάσταση, οι ταμειακές ροές που θα προκύψουν από τη διαδικασία ρευστοποίησης των απαιτήσεων πρέπει να προεξοφληθούν, προκειμένου η παρούσα αξία τους να αφαιρεθεί από τη συνολική οφειλή τη στιγμή της αθέτησης της υποχρέωσης. Η ΕΕΤ συμφωνεί με τη θέση της Τράπεζας της Ελλάδος, βάσει της οποίας ως επιτόκιο προεξόφλησης θα χρησιμοποιείται το κόστος κεφαλαίων της κάθε τράπεζας. Ωστόσο είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί περαιτέρω ο ορισμός της έννοιας του κόστους κεφαλαίων.

Η εκτίμηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του οφειλέτη (EAD) διαφοροποιείται ανάλογα με το αν πρόκειται για εντός ή εκτός ισολογισμού ανοίγματα. Στην τελευταία περίπτωση χρησιμοποιείται συντελεστής πιστωτικής μετατροπής (credit conversion factor). Αναφορικά με τον εποπτικό συντελεστή μετατροπής για τα πιστωτικά όρια, συντελεστής ο οποίος αφορά τις τράπεζες που θα έχουν υιοθετήσει τη θεμελιώδη μέθοδο εσωτερικών διαβαθμίσεων, η ΕΕΤ επισήμανε ότι στο σχέδιο πρότασης Οδηγίας προβλέπεται η υπό προϋποθέσεις δυνατότητα χρησιμοποίησης συντελεστή πιστωτικής μετατροπής 0% στις μη χρησιμοποιηθείσες πιστωτικές ευχέρειες, οι οποίες μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων και χωρίς προειδοποίηση οποιαδήποτε στιγμή.

(ε) Ζητήματα προσαρμογής (calibration)

Αναφορικά με το τελικό στάδιο της ποσοτικοποίησης των παραμέτρων του πιστωτικού κινδύνου, στάδιο κατά το οποίο θα πρέπει να γίνονται προσαρμογές στα αρχικά αποτελέσματα, η ΕΕΤ ζήτησε περαιτέρω διευκρινίσεις επί των εννοιών του «θορύβου» και των συστηματικών παραγόντων.

Καθιέρωση ομοιόμορφου πλαισίου υποβολής αναφορών προς τις εποπτικές αρχές

Το ζήτημα της δημιουργίας ενός πλαισίου ομοιόμορφων εποπτικών αναφορών τέθηκε αρχικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και συζητήθηκε στο Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας, το οποίο ανέθεσε στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Τραπεζικών Εποπτικών Αρχών (CEBS) να το επεξεργαστεί.

Σε αυτό το πλαίσιο, η CEBS έθεσε σε διαβούλευση με παράγοντες της αγοράς κείμενο για τη δημιουργία ενός πλαισίου ομοιόμορφων εποπτικών αναφορών για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων. Είχε μάλιστα προηγηθεί ανεπίσημη διαβούλευση, στην οποία η ΕΕΤ είχε συμμετάσχει σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου να υπάρξουν κάποιες πρώτες τοποθετήσεις στο θέμα.

Σύμφωνα με το κείμενο διαβούλευσης, όλες οι πληροφορίες θα παρέχονται βάσει συγκεκριμένης υποδομής λογισμικού, που θα βασίζεται στο πρωτόκολλο XML/XBRL (eXtensible Mark-up Language/eXtensible Business Reporting Language), το οποίο έχει σχεδιαστεί, ώστε να είναι ουδέτερο σε επιδράσεις ανεξάρτητων πληροφοριακών συστημάτων. Πρόθεση της CEBS είναι να ολοκληρωθεί η κωδικοποίηση XML/XBRL πριν από τον Ιούνιο 2005.

Β. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

Εκκαθάριση και διακανονισμός στην ΕΕ

α) Εκθέσεις Giovannini και πορεία των εργασιών άρσης των εμποδίων

Η φύση των προβλημάτων σε ό,τι αφορά την παροχή διασυνοριακά υπηρεσιών εκκαθάρισης και διακανονισμού αποτέλεσε πρόσφατα αντικείμενο πολλών μελετών σε κοινοτικό επίπεδο. Μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της Ομάδας Giovannini, εκπονήθηκαν για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δύο εκθέσεις με αντικείμενο την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα αυτό στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την υποβολή προτάσεων για την επίλυση των ζητημάτων που δημιουργούν προσκόμματα στη διαμόρφωση αποτελεσματικών μηχανισμών διασυνοριακού διακανονισμού στην ΕΕ.

Στις εκθέσεις Giovannini διαπιστώνεται η ύπαρξη δεκαπέντε σημαντικών εμποδίων, τα οποία κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες (διαφορές σε τεχνικές προδιαγραφές και πρακτικές αγορών, διαφορές σε φορολογικά ζητήματα και διαφορές ανάμεσα στα εθνικά νομικά συστήματα), ενώ καθορίζονται χρονικές προτεραιότητες για την άρση τους. Ταυτόχρονα, ορίζονται οι φορείς της αγοράς που θεωρούνται οι πλέον αρμόδιοι για την ανάληψη σχετικής πρωτοβουλίας και δράσης.

Η μελέτη και επεξεργασία ορισμένων εκ των εμποδίων ανατέθηκε σε τρεις ενώσεις του πιστωτικού τομέα, μεταξύ των οποίων και η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία σε συνεργασία και με άλλους φορείς, όπως για παράδειγμα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Κεντρικών Αποθετηρίων Αξιών (European Central Securities Depositories Association – ECSDA) σε ό,τι αφορά το εμπόδιο 3 (εταιρικές πράξεις, κυριότητα και θεματοφυλακή). Η μελέτη και επεξεργασία των εμποδίων 4 (αμετάκλητος διακανονισμός) και 7 (ωράρια λειτουργίας) ανατέθηκε στην ECSDA.

Η ECSDA έχει ήδη υποβάλει τις προτάσεις της σε ό,τι αφορά τα εμπόδια 4 και 7. Ειδικότερα, η ECSDA εκπόνησε 10 πρότυπα, βάσει των οποίων τα συστήματα όλων των Κεντρικών Αποθετηρίων Αξιών των χωρών της ευρωζώνης θα πρέπει να παραμένουν ανοικτά για διακανονισμό όλες τις ημέρες λειτουργίας του συστήματος TARGET, να επιτελούν τον DvP διακανονισμό σε ενιαία χρονικά πλαίσια (αυτό συνεπάγεται επιμήκυνση του χρόνου του DvP διακανονισμού στο Σ.Α.Τ. κατά 3,5 περίπου ώρες) και να παρέχουν δυνατότητα ασφαλούς διασυνοριακού διακανονισμού αξιών.

Επί του παρόντος, η EET συμμετέχει στις εργασίες που λαμβάνουν χώρα στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας σε ό,τι αφορά τη μελέτη και επεξεργασία του εμποδίου 3 και βρίσκεται στο στάδιο διαβουλεύσεων με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, προκειμένου να διαμορφωθεί κοινή τοποθέτηση επί των προτάσεων της ECSDA για τα εμπόδια 4 και 7.

β) Εξελίξεις αναφορικά με τα πρότυπα των CESR/ESCB

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ECB) και της Επιτροπής Ρυθμιστικών Αρχών Κεφαλαιαγορών (CESR) στις 22 Οκτωβρίου 2004, αποφασίστηκε η έγκριση της Έκθεσης αναφορικά με τα 19 Πρότυπα για την Εκκαθάριση και το Διακανονισμό στις Κεφαλαιαγορές που εκπονήθηκαν από τις CESR/ESCB (*«Standards for securities clearing and settlement in the European Union»*).

Τα Πρότυπα έχουν ως βάση τις προτάσεις της Τεχνικής Επιτροπής της Διεθνούς Οργάνωσης Ρυθμιστικών Αρχών Κεφαλαιαγορών (IOSCO) και της Επιτροπής Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (CPSS) και αποσκοπούν στη μεγιστοποίηση της ασφάλειας και αποτελεσματικότητας της διαδικασίας εκκαθάρισης και διακανονισμού των Κεφαλαιαγορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε ό,τι αφορά τη δεσμευτικότητά τους, επισημαίνεται ότι τα Πρότυπα των CESR/ESCB δεν έχουν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα, απευθύνονται όμως στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, οι οποίες καλούνται να τα ενσωματώσουν στην έννομη τάξη τους σε συνεργασία με τους λοιπούς αρμόδιους φορείς και να αξιολογήσουν τη συμμόρφωση της αγοράς προς αυτά. Επισημαίνεται, πάντως, ότι η εφαρμογή των Προτύπων θα ξεκινήσει αφότου ολοκληρωθεί η μελέτη αξιολόγησης των επιπτώσεών τους, με βάση τα πορίσματα της οποίας και θα καθοριστεί επακριβώς το χρονικό πλαίσιο έναρξης ισχύος τους.

γ) Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναφορικά με την εκκαθάριση και το διακανονισμό στην ΕΕ

Τον Ιανουάριο του 2005 δόθηκε στη δημοσιότητα σχέδιο Έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναφορικά με την Εκκαθάριση και το Διακανονισμό στην ΕΕ. Μεταξύ των θεμάτων που τίθενται είναι και εκείνο της σκοπιμότητας ή μη έκδοσης κοινοτικής Οδηγίας στον τομέα της εκκαθάρισης και του διακανονισμού. Η ΕΕΤ τοποθετήθηκε υπέρ της σκοπιμότητας εκπόνησης μελέτης των επιπτώσεων και για τις δύο περιπτώσεις, ώστε να διαπιστωθεί η χρησιμότητα ή μη σχετικής κοινοτικής Οδηγίας.

Κατάχρηση αγοράς

Προσφάτως ολοκληρώθηκε και κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων προς ψήφιση το σχέδιο νόμου για την ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2003 για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς, καθώς επίσης και των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ, με τις οποίες εξειδικεύονται οι κανόνες του επιπέδου 1 της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy.

Με το εν λόγω σχέδιο νόμου τροποποιούνται οι υφιστάμενες ρυθμίσεις σε ό,τι αφορά τις πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες (οι διατάξεις του ΠΔ 53/1992 καταργούνται στο σύνολό τους) και υιοθετούνται νέες ρυθμίσεις για τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς.

Για τις ανάγκες εφαρμογής του νόμου, ως **προνομιακή πληροφορία** νοείται μια πληροφορία, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α)** είναι συγκεκριμένη, δηλαδή:
 - (i) αφορά κατάσταση που υφίσταται ή που ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα υπάρξει ή γεγονός που έλαβε χώρα ή που ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα λάβει χώρα, και
 - (ii) επιτρέπει τη συναγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πιθανή επίπτωση αυτής της κατάστασης ή του γεγονότος στις τιμές χρηματοπιστωτικών μέσων ή των συνδεδεμένων με αυτά παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων,
- (β)** δεν έχει δημοσιοποιηθεί,
- (γ)** αφορά, άμεσα ή έμμεσα, έναν ή περισσότερους εκδότες ή ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα,
- (δ)** η δημοσιοποίησή της θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά την τιμή των χρηματοπιστωτικών μέσων που αφορά, ή την τιμή των συνδεδεμένων με αυτά παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων, δηλαδή πρόκειται για πληροφορία που ένας συνετός επενδυτής θα αξιολογούσε, μεταξύ άλλων, ως ουσιώδη κατά τη λήψη των επενδυτικών του αποφάσεων.

Επιπλέον, για τα πρόσωπα που διαμεσολαβούν κατ' επάγγελμα στην κατάρτιση συναλλαγών (ως τέτοια θεωρούνται οι ΕΠΕΥ, περιλαμβανομένων των πιστωτικών ιδρυμάτων εφόσον λειτουργούν και ως ΕΠΕΥ, και οι ΑΕ/ΛΔΕ) ως προνομιακές πληροφορίες νοούνται και οι πληροφορίες που πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- (α)** διαβιβάζονται από πελάτη,
- (β)** σχετίζονται με τις εκκρεμείς εντολές του,
- (γ)** έχουν συγκεκριμένο χαρακτήρα,

- (δ) συνδέονται, άμεσα ή έμμεσα, με έναν ή περισσότερους εκδότες ή με ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα, και
- (ε) οι οποίες, εάν δημοσιοποιούνταν, θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά την τιμή αυτών των χρηματοπιστωτικών μέσων ή την τιμή των συνδεδεμένων με αυτά παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων.

Για τις ανάγκες εφαρμογής του νόμου, ως **χειραγώγηση της αγοράς** νοούνται:

- (α) Συναλλαγές ή εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών, με τις οποίες δίδονται ή δύνανται να δοθούν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις για την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή χρηματοπιστωτικού μέσου ή με τις οποίες διαμορφώνεται, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ενεργούν από κοινού, η τιμή ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών μέσων σε μη κανονικό ή τεχνητό επίπεδο, εκτός εάν το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου καταρτίστηκαν οι συναλλαγές ή το πρόσωπο που έδωσε τις εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών αποδεικνύει ότι οι συναλλαγές αυτές καταρτίστηκαν ή ότι έδωσε τις εντολές για τη διενέργεια των συναλλαγών αυτών για νόμιμους λόγους και ότι οι συναλλαγές ή εντολές είναι σύμφωνες με τις αποδεκτές πρακτικές της σχετικής αγοράς.
- (β) Συναλλαγές ή εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών, οι οποίες συνδυάζονται με/ή συνιστούν παραπλανητικές μεθοδεύσεις ή κάθε άλλη παραπλάνηση ή άλλο τέχνασμα.
- (γ) Η δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, περιλαμβανομένου του διαδικτύου, ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο, διάδοση πληροφοριών, οι οποίες δίνουν ή είναι πιθανόν να δώσουν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με χρηματοπιστωτικά μέσα, ή φημών ή παραπλανητικών ειδήσεων, εάν ο διαδίδων γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι οι πληροφορίες, οι φήμες ή οι ειδήσεις αυτές ήταν ψευδείς ή παραπλανητικές.

Η ΕΕΤ υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις επί του νομοσχεδίου, οι οποίες ελήφθησαν σε μεγάλο βαθμό υπόψη, όπως προκύπτει από το τελικό σχέδιο νόμου, το οποίο κατατέθηκε προς ψήφιση.

Ωστόσο, και παρά τις ως άνω βελτιώσεις, ο νόμος εξακολουθεί να προβληματίζει στο μέτρο ιδίως που αρκετές εκ των διατάξεών του περιέχουν αόριστες έννοιες, οπότε υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να δημιουργηθούν ζητήματα από την εφαρμογή του στην πράξη. Επίσης, ενώ προβλέπεται ότι θα εκδοθούν αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τη ρύθμιση των εκτελεστικών μέτρων του επιπέδου 2 σύμφωνα με τα οριζόμενα στις Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εντούτοις, δεν προβλέπεται ότι η έναρξη ισχύος της εφαρμογής τους θα συμπέσει με την έναρξη ισχύος του νόμου. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, στο μέτρο που, εφόσον δεν συμπίπτει η εφαρμογή των εν λόγω αποφάσεων με την έναρξη ισχύος του νόμου, θα είναι δυνατή η επιβολή σοβαρότατων διοικητικών και ποινικών κυρώσεων στη βάση κανόνων γενικού χαρακτήρα. Το ενδεχόμενο όμως αυτό έρχεται σε αντίθεση με τους επιδιωκόμενους από τον κοινοτικό νομοθέτη στόχους, αλλά και τις ίδιες τις επιταγές της κοινοτικής νομοθεσίας βάσει της διαδικασίας Lamfalussy.

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

Καθορισμός τραπεζικών επιτοκίων

Το Υπουργείο Ανάπτυξης συγκρότησε ομάδα εργασίας, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του Υπουργείου Ανάπτυξης, της Τράπεζας της Ελλάδος, της ΕΕΤ, του Τραπεζικού Μεσολαβητή και ενώσεων καταναλωτών, στην οποία συζητούνται διάφορα θέματα αναφορικά με τους όρους των τραπεζικών συμβάσεων και θέματα στις σχέσεις τραπεζών και καταναλωτών εν γένει. Τις δύο πρώτες συνεδριάσεις της ομάδας εργασίας απασχόλησε το θέμα της διαμόρφωσης των τραπεζικών επιτοκίων.

Η ΕΕΤ υπέβαλε εγγράφως τις απόψεις της αναφορικά ιδίως με:

- τα κριτήρια για τη διαμόρφωση των επιτοκίων (υπό α), και
- την έλλειψη συσχετισμού μεταξύ τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων (υπό β).

(α) Κριτήρια για τη διαμόρφωση των επιτοκίων

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα κριτήρια για τη διαμόρφωση των **επιτοκίων καταθέσεων** επισημάνθηκε ότι αυτά είναι το παρεμβατικό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (που αποτελεί τη βάση για τη διαμόρφωση του κόστους του χρήματος και κατ' επέκταση τη ζήτηση της μονάδας στην οποία αυτό εκφράζεται), η ανάγκη της κάθε τράπεζας για αύξηση ή περιορισμό της ρευστότητάς της, η διάρκεια της κατάθεσης (δηλαδή ο χρόνος για τον οποίο η τράπεζα γνωρίζει ότι θα έχει στη διάθεσή της τα συγκεκριμένα κεφάλαια) και ο ανταγωνισμός στην τραπεζική αγορά.

Σε κάθε περίπτωση, είναι προφανές ότι ο καθορισμός των επιτοκίων καταθέσεων είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού όλων των παραπάνω παραγόντων, αλλά και της πολιτικής της τράπεζας όσον αφορά τα επιτόκια χορηγήσεων.

Ο καθορισμός των **επιτοκίων χορηγήσεων** αποτελεί επίσης σύνθετη διαδικασία, η οποία λαμβάνει υπόψη της πολλές παραμέτρους, μεταξύ των οποίων, το κόστος του χρήματος, τα λειτουργικά έξοδα της τράπεζας, τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο (κίνδυνος της αγοράς, πιστωτικός κίνδυνος και λειτουργικός κίνδυνος) και τον ανταγωνισμό.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες διαμόρφωσης των επιτοκίων περιλήφθηκαν επιγραμματικά στην ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 και επαναλήφθηκαν στην έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2002. Όμως η δυσχέρεια κατανόησής τους από το μέσο καταναλωτή και το σημείο μέχρι του οποίου είναι δυνατόν να περιληφθούν και αναλυθούν σε μία σύμβαση δανείου καθίστανται φανερά και από το γεγονός ότι οι παράγοντες αυτοί δεν επηρεάζουν κάθε φορά τη διαμόρφωση των επιτοκίων κατά τον ίδιο τρόπο, ούτε μπορούν να έχουν πάντα την ίδια βαρύτητα. Έτσι, τυχόν υπεραπλουστευμένη παράθεση κάποιων κριτηρίων θα απείχε σημαντικά από την πραγματικότητα και θα οδηγούσε σε εσφαλμένα συμπεράσματα και στρεβλώσεις στην τραπεζική αγορά προς βλάβη όχι μόνο των τραπεζών, αλλά τελικά και των ίδιων των καταναλωτών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στοχεύοντας στην ενημέρωση των καταναλωτών με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όρισε στην ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 ότι, στην περίπτωση των κυμαινόμενων επιτοκίων, οι πελάτες των τραπεζών πρέπει να ενημερώνονται «*σχετικά με τους βασικούς παράγοντες, η ενδεχόμενη μεταβολή των οποίων θα επηρεάσει το συνολικό κόστος του αντίστοιχου δανείου (όπως π.χ. παρεμβατικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας)*».

Συνεπώς, η πληροφόρηση κατά την Τράπεζα της Ελλάδος πρέπει να περιλαμβάνει τους βασικούς παράγοντες διακύμανσης των επιτοκίων, που προφανώς είναι οι κατά τα ανωτέρω αναφερόμενοι στις Γενικές Αρχές της Πράξης, όπως το κόστος του χρήματος στο οποίο ευθέως παραπέμπουν τα παρεμβατικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που αναφέρονται χάριν παραδείγματος. Όμως, στη συνέχεια η Απόφαση 178/3/19.7.04 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων, διευκρίνισε πλήρως το θέμα της διαμόρφωσης και διακύμανσης των επιτοκίων. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2β) της Απόφασης ορίζεται ότι: «*Η μεταβολή του κυμαινόμενου επιτοκίου συνδέεται αποκλειστικά με δείκτες γενικού και ευρέως προσβάσιμου επιτοκιακού χαρακτήρα, όπως παρεμβατικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Euribor, απόδοση ομολόγων, βραχυπρόθεσμων τίτλων, κ.λπ., οι οποίοι πρέπει να αναφέρονται ρητά στη σύμβαση. Στη σύμβαση προσδιορίζεται επίσης ρητά ο τρόπος προσαρμογής του συμβατικού επιτοκίου, ως εξής: i) ως ανώτατο πολλαπλάσιο της εκάστοτε μεταβολής του επιτοκιακού δείκτη ή ii) ως το εκάστοτε προκύπτον άθροισμα του ύψους του επιτοκιακού δείκτη πλέον ενός περιθωρίου καθοριζόμενου μέχρι ενός ανωτάτου ορίου. Σε περίπτωση που επιλεγούν περισσότεροι του ενός από τους ως άνω δείκτες πρέπει επίσης να σταθμίζεται στη σύμβαση η συμμετοχή του κάθε δείκτη στη συνολική διαμόρφωση της μεταβολής του κυμαινόμενου επιτοκίου*».

(β) Αποκλεισμός συσχετισμού μεταξύ τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων

Ο Άρειος Πάγος, με την απόφασή του 1219/2001, αν και αναγνώρισε ότι τα τραπεζικά επιτόκια είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμα και ότι το ισχύον γι' αυτά καθεστώς δεν συνοδεύεται από τη θέσπιση ανώτατων ορίων, διατύπωσε την κρίση ότι:

- τα εξωτραπεζικά επιτόκια έχουν γενικότερη κοινωνικοοικονομική σημασία και αφορούν και τις τραπεζικές συμβάσεις,
- ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος στην ελεύθερη διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων είναι η συμπίεσή τους κάτω από τα εξωτραπεζικά,
- συμφωνία για επιτόκια μεγαλύτερα των εξωτραπεζικών «*δεν παύει να απαγορεύεται από το νόμο*».

Η κρίση αυτή του Αρείου Πάγου, η οποία διατυπώθηκε ως μείζων σκέψη στην εν λόγω απόφαση, αποτέλεσε αντικείμενο ποικίλων ερμηνειών και σύμφωνα με μια άποψη θεωρήθηκε ότι αναιρεί το σαφή διαχωρισμό μεταξύ των διοικητικά καθοριζόμενων εξωτραπεζικών επιτοκίων και των ελεύθερα διαμορφούμενων τραπεζικών επιτοκίων. Ωστόσο, η κρίση του Αρείου Πάγου ότι τα διοικητικά καθοριζόμενα εξωτραπεζικά επι-

τόκια αφορούν και τις τραπεζικές συναλλαγές έρχεται σε αντίθεση με τις συνειδητές επιλογές της Τράπεζας της Ελλάδος να προχωρήσει σε σταδιακή απελευθέρωση της τραπεζικής αγοράς και να οδηγήσει τις τράπεζες στον καθορισμό των επιτοκίων τους στο πλαίσιο των κανόνων της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς και των όρων του ελεύθερου ανταγωνισμού. Άλλωστε η σταδιακή αυτή απελευθέρωση αποφασίστηκε και υλοποιήθηκε εν όψει της οικονομικής και νομισματικής ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εισαγωγής της Ευρωπαϊκής Λογιστικής Μονάδας το 1974, του ECU το 1979 και τέλος του ευρώ και πλέον επιβάλλεται από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (άρθρο 4) και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (άρθρο 2).

Οι επιλογές αυτές της Τράπεζας της Ελλάδος επιβεβαιώθηκαν κατά τον πλέον πανηγυρικό τρόπο με την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002, στις Γενικές Αρχές της οποίας επανακαθορίστηκε το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώνονται τα τραπεζικά επιτόκια και προσδιορίστηκαν οι παράγοντες που τα επηρεάζουν, χωρίς καμία απολύτως αναφορά στα εξωτραπεζικά επιτόκια. Όρισε λοιπόν η Τράπεζα της Ελλάδος ότι τα πιστωτικά ιδρύματα «οφείλουν να διαμορφώνουν τα επιτόκια στο πλαίσιο της αρχής της ανοιχτής αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού, συνεκτιμώντας τους κατά περίπτωση αναλαμβανόμενους κινδύνους και λαμβάνοντας υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές στις χρηματοοικονομικές συνθήκες, καθώς και στοιχεία και πληροφορίες τις οποίες οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να παρέχουν με ακρίβεια για το σκοπό αυτό».

Πρόσφατα δε με την Απόφαση 178/3/19.07.04 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, η σαφής διάκριση μεταξύ εξωτραπεζικών και τραπεζικών επιτοκίων αποτυπώθηκε και πάλι. Συγκεκριμένα, στο προοίμιο της Απόφασης αυτής ορίζεται ότι: «... z) το γεγονός ότι τα τραπεζικά και τα εξωτραπεζικά επιτόκια αποτελούν κατηγορίες επιτοκίων εκάστη των οποίων εξαρτάται από διαφορετικούς παράγοντες και διαμορφώνεται με βάση διαφορετικά κριτήρια, υποκείμενες, για το λόγο αυτό, σε απολύτως διακριτές, μη επικαλυπτόμενες ρυθμίσεις (άρθρο 2 παρ. 3 ΝΔ. 588/48 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 Ν. 1266/82, όπως ισχύει και το άρθρο 15 παρ. 5 Ν. 876/1979, αντιστοίχως), η) το γεγονός ότι κατά τις αρχές που διέπουν τη νομισματική πολιτική του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί εντός του πλαισίου της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, βάσει των άρθρων 2, 4 και 105.1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και 2 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τα τραπεζικά επιτόκια διαμορφώνονται ελεύθερα ...». Περαιτέρω, στην παράγραφο 1 της Απόφασης ορίζεται ότι: «Δεν είναι συμβατός προς τις αναφερόμενες ανωτέρω, υπό στοιχεία (z) και (η) αρχές, ο διοικητικός καθορισμός ανωτάτου ορίου στα τραπεζικά επιτόκια, ούτε ο συσχετισμός τους προς το εκάστοτε ισχύον για τα εξωτραπεζικά επιτόκια ανώτατο όριο. Το όριο αυτό δεν ανήκει, κατά το περιεχόμενο και το σκοπό του, στους παράγοντες προσδιορισμού των τραπεζικών επιτοκίων, τα οποία διαμορφώνονται ελεύθερα ύστερα από στάθμιση των εκτιμώμενων κατά περίπτωση κινδύνων, των εκάστοτε συνθηκών των χρηματοπιστωτικών αγορών, καθώς και των εν γένει υποχρεώσεων των τραπεζών που απορρέουν από τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους. Κατά συνέπεια, οι μετά την απελευθέρωση των επιτοκίων (ΠΔ/ΤΕ 1087/1987 κ.λπ.) συναπτόμενες συμφωνίες τραπεζικών επιτοκίων, στις οποίες συνομολογείται επιτόκιο που τυχόν υπερβαίνει το εκάστοτε οριζόμενο για τα εξωτραπεζικά επιτόκια ανώτατο όριο, δεν είναι αθέμιτες για το λόγο αυτό».

Η ΕΕΤ επισήμανε τέλος ότι ο μη συσχετισμός των εξωτραπεζικών με τα τραπεζικά επιτόκια υπαγορεύεται και από το γεγονός ότι τα πρώτα αφορούν μεμονωμένες παρεμπόπτουσες συναλλαγές μεταξύ δικαιοπρακτούντων, οι οποίοι δεν έχουν ούτε διατηρούν οργάνωση και υποδομή για την κατ' επάγγελμα εξέταση, χορήγηση, παρακολούθηση και είσπραξη δανείων.

Δ. Συστήματα πληρωμών

Αργία Συστήματος TARGET κατά την 28η Μαρτίου 2005

Μετά την ένταξη της χώρας στην ONE, το σύστημα EPMHΣ, το οποίο έχει αναπτύξει η Τράπεζα της Ελλάδος για τη διατραπεζική μεταφορά κεφαλαίων, αποτελεί πλήρες τμήμα του ευρωπαϊκού συστήματος TARGET, το οποίο λειτουργεί με την ευθύνη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Συνεπώς το σύστημα EPMHΣ ακολουθεί υποχρεωτικά, μεταξύ άλλων, το πρόγραμμα αργιών του συστήματος TARGET.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

1. την 1η Ιανουαρίου 2005 έληξε η ισχύς της Κατευθυντήριας Γραμμής της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2002/1), με την οποία προβλεπόταν παρέκκλιση για συγκεκριμένους τύπους συναλλαγών του συστήματος EPMHΣ από το ημερολόγιο λειτουργίας του TARGET τη Μεγάλη Παρασκευή και τη Δευτέρα του Πάσχα των Καθολικών/Διαμαρτυρομένων όταν αυτές δεν συνέπιπταν με το Πάσχα των Ορθοδόξων,
2. τη διάταξη του άρθρου 55, παρ. 5 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, σύμφωνα με την οποία «... Η Τράπεζα λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή των κανόνων που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αξιοπιστίας των συστημάτων συμφητισμού και πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 22 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών»,
3. την ανάγκη αποφυγής διακριτικής μεταχείρισης της πελατείας των τραπεζών και του Δημοσίου κατά την 28η Μαρτίου 2005 (Δευτέρα του Πάσχα των Καθολικών/Διαμαρτυρομένων) ανάλογα με το μέσο πληρωμής που θα χρησιμοποιήσουν (μετρητά έναντι επιταγών ή άλλων ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής),

η ΕΕΤ σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος και το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών προέβη στις αναγκαίες ενέργειες, ώστε να κατατεθεί στη Βουλή σχετική ρύθμιση που όριζε ως ειδική αργία διατραπεζικών συναλλαγών την 28η Μαρτίου 2005, καθώς και κάθε άλλη μελλοντική ημερομηνία που δεν θα συμπίπτει το Πάσχα των Ορθοδόξων με το Πάσχα των Καθολικών/Διαμαρτυρομένων.

Οι διατάξεις της εν λόγω ρύθμισης ισχύουν για την Τράπεζα της Ελλάδος, το Χρηματιστήριο Αθηνών, το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών, το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών, την Εταιρεία Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων (ΕΤΕΣΕΠ), την εταιρεία Διατραπεζικά Συστήματα, καθώς και τις ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων:

1. Πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, στα οποία περιλαμβάνονται τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, και τα υποκαταστήματα των αλλοδαπών τραπεζών
2. Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
3. Εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και εταιρείες πρακτορείας απαιτήσεων
4. Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων και Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου.

Κατά την ημέρα της ειδικής αργίας, όλες οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις που απορρέουν από υφιστάμενες συμβάσεις μεταξύ των ανωτέρω αναφερομένων φορέων και της πελατείας τους, καθώς και οι λοιπές εν γένει ληξιπρόθεσμες, την ίδια ημέρα, υποχρεώσεις της πελατείας αυτών προς οποιονδήποτε τρίτο, εκπληρώνονται την επόμενη εργάσιμη ημέρα, δηλαδή, για το έτος 2005, την 29η Μαρτίου, οπότε και αρχίζουν οι συνέπειες της τυχόν μη εκπλήρωσης.

Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται στα πιστωτικά ιδρύματα την ημέρα της ειδικής αργίας καταχωρούνται στα συστήματά τους με ημερομηνία της επόμενης εργάσιμης ημέρας, δηλαδή, για το έτος 2005, την 29η Μαρτίου 2005.

Οι ημέρες ειδικής αργίας είναι εργάσιμες για το προσωπικό των ανωτέρω ιδρυμάτων και επιχειρήσεων. Τα υποκαταστήματα των τραπεζών παραμένουν ανοικτά, παρέχουν όμως περιορισμένη εξυπηρέτηση στο συναλλακτικό κοινό.

Η ΕΕΤ, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές με το συγκεκριμένο θέμα εξελίξεις και τις ενδεχόμενες αναταραχές που θα μπορούσε να δημιουργήσει στην αγορά, εξέδωσε Δελτία Τύπου για την ενημέρωση του συναλλακτικού κοινού, ενώ προχώρησε και στην έκδοση ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών προς τις τράπεζες-μέλη της, σχετικά με το πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος της χώρας μας, τη Δευτέρα 28 Μαρτίου 2005.

Αιτήματα πολιτικής των τραπεζών αναφορικά με τη μετάβαση στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2

Τον Οκτώβριο του 2002 το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας διαμόρφωσε τη μακροπρόθεσμη στρατηγική του για το σύστημα πληρωμών TARGET. Ακολούθησε τον Ιούλιο του 2004 η έκδοση των Γενικών Λειτουργικών Προδιαγραφών του νέου συστήματος TARGET2.

Στο πλαίσιο αυτό, η έκδοση του κειμένου των Λεπτομερειακών Λειτουργικών Προδιαγραφών του συστήματος TARGET2 αναμένεται να εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2005, ενώ θα πρέπει προηγουμένως να έχουν γνωστοποιηθεί τα εθνικά παράθυρα μετάπτωσης στην κοινή πλατφόρμα, καθώς επίσης και η υιοθέτηση ή μη των ευχερειών που προβλέπονται στο νέο σύστημα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Σύμφωνα με το χρονοπρόγραμμα που έχει εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών κατά τη διάρκεια του 2005 θα αναπτυχθεί η τεχνολογική υποδομή της ενιαίας πλατφόρμας. Οι πρώτες δοκιμές του συστήματος θα πραγματοποιηθούν από το Ευρώσύστημα το πρώτο τρίμηνο του 2006 και θα ακολουθήσουν δοκιμές από την πιλοτική ομάδα τραπεζών, οι οποίες θα ενταχθούν με το πρώτο «παράθυρο μετάπτωσης».

Λόγω του γεγονότος ότι καίρια ζητήματα σε ό,τι αφορά τη μετάπτωση στο TARGET2 δεν έχουν επί του παρόντος διευκρινιστεί, ώστε τα πιστωτικά ιδρύματα να είναι σε θέση να λάβουν τις αναγκαίες επιχειρηματικές αποφάσεις, η EET απέστειλε επιστολή στην Τράπεζα της Ελλάδος, στην οποία καταγράφονται τα σχετικά θέματα που απασχολούν επί του παρόντος τις ελληνικές τράπεζες. Ειδικότερα, το περιεχόμενο της επιστολής αφορούσε τα ακόλουθα θέματα:

- κατηγορίες συμμετεχόντων στο TARGET2 (υπό α),
- πρόσθετες υπηρεσίες και home account (υπό β), και
- διακανονισμός επικουρικών συστημάτων (υπό γ).

(α) Κατηγορίες συμμετεχόντων στο TARGET2

Αν και είναι γνωστό ότι ακόμη δεν είναι διαθέσιμα τα απαραίτητα κοστολογικά στοιχεία, είναι εντούτοις απαραίτητο οι τράπεζες να αποφασίσουν το ταχύτερο δυνατόν αν θα συμμετέχουν στο νέο σύστημα ως άμεσα ή έμμεσα μέλη.

Η EET ζήτησε από την Τράπεζα της Ελλάδος να ληφθεί κάθε δυνατή μέριμνα, προκειμένου να αρθούν τα οποιαδήποτε φύσης εμπόδια, ώστε κάθε τράπεζα να έχει στη διάθεσή της τη δυνατότητα επιλογής της συμμετοχής της στο νέο σύστημα ως άμεσα ή έμμεσα μέλος.

Σε αυτό το πλαίσιο η EET ζήτησε επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο παροχής υπηρεσιών με τη μορφή του home account, εφόσον κάτι τέτοιο καθιστά ευχερέστερη για τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία επιθυμούν να συμμετέχουν στο TARGET2 με την ιδιότητα του έμμεσου μέλους, την εκπλήρωση των υποχρεώσεων διατήρησης ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών.

(β) Πρόσθετες υπηρεσίες και home account

Σύμφωνα με το Κείμενο των Λεπτομερών Λειτουργικών Προδιαγραφών, στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2 οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν επιπρόσθετες υπηρεσίες πέραν των βασικών υπηρεσιών, οι οποίες θα αφορούν τη διαχείριση των υποχρεωτικών αποθεματικών, τις πάγιες διευκολύνσεις και το home account.

Οι επιπρόσθετες υπηρεσίες παρέχονται είτε βάσει της κοινής πλατφόρμας (SSP) είτε βάσει εσωτερικής εφαρμογής, κατά τη διακριτική ευχέρεια κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας.

Η EET υπογράμμισε την ανάγκη αφενός μεν να διευκρινιστεί από την Τράπεζα της Ελλάδος ο τρόπος παροχής στις τράπεζες των πρόσθετων υπηρεσιών και αφετέρου, εφόσον η Τράπεζα της Ελλάδος επιλέξει τη λύση της ανάπτυξης εσωτερικής εφαρμογής, την ανάγκη η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών να ευθυγραμμίζεται τόσο τιμολογιακά όσο και από πλευράς αποτελεσματικότητας με τα ισχύοντα στην ενιαία πλατφόρμα. Επισημάνθηκε επίσης ότι ο τρόπος πρόσβασης και αξιοποίησης των πρόσθετων υπηρεσιών μέσω της ανάπτυξης εσωτερικής εφαρμογής από την Τράπεζα της Ελλάδος δεν θα πρέπει να συνεπάγεται πρόσθετο κόστος ανάπτυξης εφαρμογών για τις τράπεζες.

(γ) Διακανονισμός επικουρικών συστημάτων

Αναφορικά με το ζήτημα του διακανονισμού των επικουρικών συστημάτων, η ΕΕΤ ζήτησε από την Τράπεζα της Ελλάδος την παροχή διευκρινίσεων αναφορικά με:

- το ποια θα είναι τα ελληνικά συστήματα, τα οποία θα χαρακτηριστούν ως «επικουρικά συστήματα» στο πλαίσιο του TARGET2,
- με ποιον τρόπο από τους προβλεπόμενους στο κείμενο των λειτουργικών προδιαγραφών θα διακανονίζονται τα ελληνικά επικουρικά συστήματα, και
- κατά πόσο θα υπάρξει ανάγκη μεταβολής των νομικών και διαδικαστικών/επιχειρηματικών σχέσεων των τραπεζών με αυτά.

Η Τράπεζα της Ελλάδος ενημέρωσε την ΕΕΤ ότι αναμένει την έκδοση των Λεπτομερειακών Αναλυτικών Προδιαγραφών του συστήματος TARGET2 από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, καθώς και τις κατευθύνσεις του Ευρωσυστήματος προς τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση, προκειμένου να παράσχει αναλυτικές διευκρινίσεις επί των ως άνω θεμάτων.

Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2001/97/ΕΚ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στην ελληνική έννομη τάξη

Πρόσφατα παρουσιάστηκε σε συνέντευξη τύπου των συναρμόδιων Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, και Δικαιοσύνης σχέδιο νόμου για την «*Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του Ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες*».

Η ΕΕΤ είχε αποστείλει εκτεταμένες παρατηρήσεις επί παλαιότερου σχεδίου νόμου κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης, οι οποίες έγιναν σε μεγάλο βαθμό δεκτές. Ωστόσο, παραμένουν στο κείμενο του νεότερου σχεδίου νόμου ορισμένες διατάξεις, οι οποίες προβληματίζουν ιδιαίτερα ως προς τις συνέπειές τους.

Ειδικότερα, ένα από τα κύρια ζητήματα που ανακύπτουν είναι ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 2 του νόμου, εντάσσεται στον ορισμό της «εγκληματικής δραστηριότητας» το σύνολο των κακουργημάτων και πλημμελημάτων, εφόσον από την τέλεσή τους προκύπτει περιουσία τουλάχιστον 4.000 ευρώ. Συνεπώς στον ορισμό εντάσσεται πλέον και το σύνολο σχεδόν των εγκλημάτων που συνδέονται με την παράβαση διατάξεων του φορολογικού δικαίου. Τα επιχειρήματα της ΕΕΤ ως προς τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης πρόβλεψης, η οποία τελικά τροποποιήθηκε εν μέρει (άρθρο 4, παρ. 7), εστίαζαν ειδικότερα στα εξής:

- Την ανάδειξη του Αρμόδιου Φορέα του άρθρου 7 και του τραπεζικού συστήματος σε κύρια όργανα φορολογικού ελέγχου, υποκαθιστώντας κατ' ουσία την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠΕΕ) και τις λοιπές φορολογικές αρχές, με σκοπό τη μέσω του νόμου αυτού επίλυση του προβλήματος της φοροδιαφυγής και των λοιπών φορολογικών παραβάσεων.
- Ο Φορέας του άρθρου 7 δεν θα μπορεί πλέον να επικεντρωθεί στο έργο του, καθόσον είναι βέβαιο ότι θα κατακλυστεί από αναφορές, τις οποίες δεν θα μπορεί να αξιολογήσει.
- Εμμέσως καταργείται τόσο το φορολογικό, όσο και το τραπεζικό απόρρητο, αφού δεν θα κάμπτεται μόνο κατ' εξαίρεση, αλλά σχεδόν σε κάθε περίπτωση υποψίας φοροδιαφυγής. Εφόσον η ένταξη των φορολογικών αδικημάτων στον ορισμό της εγκληματικής δραστηριότητας δεν γίνεται ενιαία και ταυτόχρονα από το σύνολο των κρατών-μελών (το θέμα εκκρεμεί στα πλαίσια της διαβούλευσης που πραγματοποιείται για την 3η πρόταση Οδηγίας), περιορίζεται η προσπάθεια προσέλκυσης κεφαλαίων στην Ελλάδα, ενώ δημιουργείται ένα ανταγωνιστικό μειονέκτημα για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα.
- Το τραπεζικό σύστημα δεν είναι δυνατό να εξασφαλίσει τη φορολογική νομιμότητα της πελατείας του και οποιαδήποτε προσπάθεια να ενταχθεί κάτι τέτοιο στις υποχρεώσεις του θα οδηγήσει σε σοβαρό κλονισμό της σχέσης εμπιστοσύνης τράπεζας-πελάτη, ενώ ταυτόχρονα θα αυξήσει τη γραφειοκρατία και το κόστος με σοβαρές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας.
- Το όλο ζήτημα της καθολικής διεύρυνσης του ορισμού της εγκληματικής δραστηριότητας επανεξετάζεται ενόψει της επικείμενης υιοθέτησης της 3ης Οδηγίας για το ξέπλυμα χρήματος και πιθανολογείται η τροποποίηση της σχετικής διάταξης.

Ένα άλλο ζήτημα καίριας σημασίας είναι, ότι σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 3, παρ. 1, εδάφ. γ) του σχεδίου νόμου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μέχρι δύο ετών όποιος υπάλληλος των προσώπων του άρθρου 2α παράγραφος 1 (πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικοί οργανισμοί, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, κ.ά.) ή όποιο άλλο υπόχρεο προς αναφορά υπόπτων συναλλαγών πρόσωπο παραλείπει από βαριά αμέλεια να αναφέρει αρμοδίως ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, κατά παράβαση των σχετικών νομοθετικών, διοικητικών και κανονιστικών διατάξεων και κανόνων.

Με τη συγκεκριμένη διάταξη ποινικοποιείται για πρώτη φορά η τυχόν από βαρεία αμέλεια παράληψη αναφοράς ενδεχόμενης ύποπτης συναλλαγής από υπάλληλο των προσώπων του άρθρου 2α, παρ. 1. Η θέση της ΕΕΤ ήταν η απόλειψη της συγκεκριμένης διάταξης (η οποία τροποποιήθηκε ικανοποιητικά, αλλά δεν απαλείφθηκε εντελώς), με τα εξής βασικά επιχειρήματα:

- στην εισηγητική έκθεση ουδεμία αιτιολογία περιλαμβάνεται για τη σκοπιμότητα ποινικοποίησης ενός πειθαρχικού παραπτώματος,
- η εν λόγω ποινικοποίηση δεν έχει έρεισμα στην ενσωματούμενη κοινοτική Οδηγία,
- η εν λόγω διάταξη, όπως ήταν διατυπωμένη, οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι η ποινικοποίηση αφορά μόνο τη συμπεριφορά, έστω και από βαρεία αμέλεια, των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 2α, διαχωρίζοντας τα πρόσωπα αυτά από άλλους λειτουργούς (π.χ. τελωνειακούς, εφοριακούς),
- ο τραπεζικός υπάλληλος βρίσκεται στο επίκεντρο της προσπάθειας καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με βάση και την ικανότητά του να αξιολογεί τις συναλλαγές ως ύποπτες και να τις αναφέρει αρμοδίως. Συνεπώς, ο τραπεζικός υπάλληλος θα πρέπει να προστατεύεται και όχι να αντιμετωπίζει διαρκώς το φόβο να κατηγορηθεί για μη αναφορά ύποπτης συναλλαγής από βαρεία αμέλεια. Η διάταξη αυτή ενδέχεται να λειτουργήσει ισοπεδωτικά στη ζητούμενη αξιολόγηση και να οδηγήσει σε κατακόρυφη αύξηση αναφορών, οι οποίες σε συνδυασμό και με την επέκταση των αδικημάτων που περιλαμβάνονται στον ορισμό της εγκληματικής δραστηριότητας, θα κατακλύσουν τον Αρμόδιο Φορέα του άρθρου 7, καθιστώντας τη λειτουργία του αναποτελεσματική.